

Danmark og de rettsforfulgte

Vår danske venn og medkjemper, redaktør av bladet «Revision» A. Olesen fra Aabenraa er blitt en årvisst gjest på landsledermøtene i Forbundet for sosial Oppreisning. Han var med i Frol 1951 på Toten i 1952 og møtte selvsagt opp på landsledermøtet i Oslo 11. septbr. i år, og han fikk da som tidligere anledning til å utveksle meninger og opplysninger med de mange venner og bekjente som han med sitt elskverdige vesen har vunnet seg her i Norge.

Mens vi har Forbundet for sosial Oppreisning, er det i

dag redaktør Olesen som i sin egen person representerer de politisk dømte i Danmark etterat 6. mai-foreningen mer er blitt et begrep enn en organisasjon. Til å begynne med var det en rekke foreninger og organisasjoner som ivaretok de dømtes interesser, og av dem var «6. mai» den største og utførte et ganske betydelig hjelpearbeide. Etterhånden opphørte de forskjellige organisasjoner og aviser å fungere og arbeidet er dermed automatisk blitt lesset over på «Revision» og redaktør Olesen. Det gjelder

Forts. s. 5

Hvordan det burde være -

Rektor Lous Mohr har ved et offentlig foredrag i 1946 blant annet uttalt følgende: (Etter «Morgenbl.»s referat).

«Personlig mener jeg at det i denne epoke — for et lite folk som vårt — er livsviktigere enn noensinne å holde vårt folks kulturelle standard høy, slik at Norge i det internasjonale omdømme alltid må beholde hedersnavnet «En kultur-nasjon». Det vil ikke bare si en nasjon med høy folkeopplysning — skjont

det er selve grunnlaget for en nasjon som innad har maktet å innrette seg menneskeverdige og fornuftige og som man utad alltid vet å finne på rettens, sannhetens og anstendighetens side. (Utthevet her).

Slikt gjør inntrykk, en slik grunninnstilling skaper uvegerlig respekt og sympati utad. Det var etter min oppfatning vårt dyreste aktivum i de trengselsår som nu ligger bak. Det vil også være så i fremtiden».

og — hvordan det var og er

Stortingsmann Kittil Berg, medlem av Stortingets Justiskomite, ble 23. juli 1946 intervjuet av «Friheten» og fikk da blant annet følgende spørsmål:

Har Justiskomiteen hatt noen store lovsaker oppe?

Han ga følgende svar:

«Vi hadde landssvikloven av 45, hvor det gis anledning til å sperre folk inne opp til 1 år uten dom. Dette er for såvidt en nokså eksep-

sjonell lov, idet den jo går imot selve grunnprinsippet i det vi pleier å kalle menneskerettighetene. Det var imidlertid enighet i Stortinget og Justiskomiteen om at loven skulde føres igjen-nem. Med dette har vi slått fast at nasister og landssviker ikke har noe krav på å nyte godt av menneskerettighetene.

Det er en av de forholdsregler som demokratiet må ta for å forsvare sin egen eksistens». (Utthevet her).

Mc Carthy Et apropos

Senator MacCarthy, de amerikanske joders og følgende også en stor del av den svenske presses prügelnabe, har gjennom «sitt krympende utskott» gitt seg i kast med Koreakrigen, skriver Svenska Dagbladet hånlige.

Hva har han da gjort, spør «Fria Ord». Jo, hans komite har konstatert at siden Koreakrigens utbrudd har handelen mellom USA's allierte og det Røde Kina utgjort over 2 milliarder dollar. Siden krigen begynte har omkring 450 vestregistrerte skip gjort bortimot 2000 reiser til Kommunist-Kina. MacCarthy mener at det ikke er noen undskyldning for den chockerende politikk å bekjempe en fiende med den ene hånden og drive handel med ham med den annen hånd. Hvis man påviste at disse oppgaver var uriktige, skulle man forstå utskjellingens av MacCarthy, men man gjør ikke noe forsøk på å bestride dem. Her bekjemper vår presse den kommunistiske faren, men når en amerikansk politiker konstaterer dobbeltheten i de vestalliertes holdning mot kommunismen i Korea, som FN ligger i krig med, da utsettes denne politiker for hån selv i den ledende svenske høyrepressen.

Under den første verdenskrig utførte engelskmennene en mengde piratdåder mot svenske fartøyer, som førte levnedsmidler til det svenske folk. Selv unnser de seg ikke for å gå sine fiender i Korea tilhånd, når de kan tjene store penger på det. Når vestmaktene handler slik, selv om det gavner den påståtte verdensfreden, er fremgangsmåten riktig og forsvarlig også i rødglødende svenske kommunisthateres øyne. — For en humbug!

*

Når vi gjengir dette, er det fordi den norske presse synes å være like blind overfor disse uhyrligheter. Er det ikke på tide å reise en bølge av harmdirrende protester mot

Svensk vanære

Utlevering av fanger til russerne

Det sosialistiske styre i Sverige har vært temmelig slepphendt, når det gjaldt å forsvare menneskerettighetene. Det har også vi bitter erfaring for. Men dette er ikke glemt. Svenska Dagbladet refererer en artikkel i det tyske ukeblad Revue om interneringen i Sverige og utleveringen til russerne av omkring 2 700 militære flyktinger fra den tyske krigsmakt. Svenska Dagbladet betegner artikkelen som hetz mot Sverige, men en tydeligvis klok person av bladets lesekrets må ha gitt bladet et vink om denne dumhet, for et par dager senere tok bladet saken opp i en leder hvori det tyske ukeblads kritikk ble ansett som riktig og vel beføyet. Vi siterer:

Da det mot slutten av 1945 sto klart at den sosialistiske regjeringen ikke fant grunn til å omprøve samlingsregjeringens ulykkelige utleveringsbeslutning, men istedet var rede til å sette den i kraft — la være at tre medlemmer, dhrr. Danielson, Zetterberg og Quensel reserverte seg til protokolls — strøk en bølge av vanmektig folkevrede gjennom landet, en reaksjon med få motstykker i vår historie. Kong Gustaf grep inn med en personlig henvendelse til Stalin, men hverken denne eller de anstrengelser som

slik fremferd. Og bør ikke den norske presse snart få så pass innsikt i det, som den skriver om, at den også kan forstå selv en MacCarthy. Han kjemper for renslighet og for å rettfærdiggjøre den kamp, som har kostet så mange hundre tusen unge menneskers liv, mens småsnuskede spekulanter soper blodige penger inn i sin kasse. Det bør man lære å forstå. Vi tror ikke at evnen svikter, men at det er motet som mangler. For det skal mot til å gå mot de grådige spekulanter, som gjerne vandrer over lik for å vinne en formue.

ble gjort fra enkeltes eller organisasjoners side, kunne avstedkomme noen endring. Regjeringens beslutning sto fast. Allikevel er meningsyttringene overfor etterverdenen det eneste lyspunkt i dette dystre kapittel i svensk etterkrigshistorie.»

Det var å forutse, legger bladet til, at utleveringen i sin tid skulle gi opphavet til beføyet kritikk. I dag er den kommet — og nå ser muligens de ansvarlige fra 1945 annerledes på de beslutninger som utgjør bakgrunnen for dette dystre svenske etterkrigsminne.

Det er trolig, føyer «Fria Ord» til, at den tyske reaksjon kommer endog i andre former. Den stygge flekken på Sveriges skjold kan dessverre ikke avtvettes, men vanæren for den hviler over de elendige politikere som har ansvaret for tragedien.

Folkemord

Ved enstemmig beslutning ga Stortinget den 24. 6. 49 Regjeringen fullmakt til på Norges vegne å undertegne den internasjonale konvensjon av 9. desember 1948 om forhindring og avstraffelse av folkemord. Den konvensjonstekst som er vedtatt av FN's generalforsamling går i hovedtrekkene ut på følgende:

Folkemord erklæres å være en forbrytelse etter folkeretten hva enten den er begått i fredstid eller i krigstid. Med folkemord mener man nærmere bestemt handlinger som er begått i den hensikt å ødelegge i alt eller delvis en nasjonal, etisk, rasemessig eller religiøs gruppe som sådan.

De handlinger det kan bli spørsmål om, er særlig regulært drap eller tilføyelse av alvorlig legemlig eller sjelelig skade. Men som folkemord anses også påtvungne tiltak som tar sikte på å begrense fødsler innen gruppen. Det er også folkemord om man bevisst lar gruppen utsette for

Forts. s. 8

FOLK og LAND

Ansv. utgiver og redaktør:
Finn Brun Knudsen.
Telefon 55 76 56. Postboks 1407.

Sannhetens avklarende lys

Den danske forfatter Harald Bergstedt, som var en av sin tids førende sosialdemokrater og statsminister Staunings nære venn, har i «Tolv breve om Besættelsestiden. — Et oppgjør med det danske sosialdemokrati», gjort rede for Danmarks utenrikspolitikk før og under den annen verdenskrig. Disse brever foreligger nå i bokform, og vi anbefaler enhver, som søker sannheten for sannhetens skyld å lese brevene, for de er både dokumentarisk ekte og avslørende inntil minste detalj. Vi har fått anledning til å offentliggjøre brev nr. 1 og bringer det i dagens nummer til omhyggelig studium for alle våre lesere. Og samtidig kan vi opplyse, at USA, England og Frankrike nylig har offentliggjort en serie dokumenter fra det tyske utenriksministeriums arkiv «Documents of German Foreign Policy 1918—1937», som fullt ut bekrefter Harald Bergstedts opplysninger.

Den danske 9. aprilpolitikk var proklamert 3 år før besetelsen og Stauning hadde fått den godkjent både av sitt eget land og av England, før han den 5. juni 1937 sendte sin utenriksminister, dr. Munch, til Berlin for å forhandle med den tredje part i saken, Tyskland. Vi understreker at Staunings politikk var godkjent. Ingen protesterte, hverken konge, regjering, riksdag, presse eller utland — heller ikke Norge. Og det er en selvfølge, at den kloke, erfarne og velunderrettede norske minister i København til enhver tid hadde holdt «den forutseende norske utenriksledelse» med Koht og Nygaardsvold i spissen a jour med alt som skjedde. Til overflod hadde statsminister Stauning i sin meget omdiskuterte tale i Lund i Sverige 7. mars 1937 sagt så tydelig ifra at ingen kunne misforstå ham. Danmark kunne ikke påta seg rollen som vakthund for Norden... d. v. s. vepnet motstand mot tysk innmarsj.

Men var så alt dette glemt i Norge — i den ansvarlige norske regjering — da verdenskrigen brøt løs høsten 1939, da det ikke ble gjort effektive foranstaltninger til å verge landet? Dette spørsmål står åpent tross alle bortforklaringer og det ser ut som om de, som hadde ansvaret enten søvngjengeraktig eller med vitende og vilje lot det skje, som skjedde. De visste, hva Stauning og utenriksminister Munch hadde ordnet for Danmarks vedkommende. De visste, at England var på det rene med Danmarks stilling. Ja, de visste alt, men gjorde lite for det var for sent. En sak for seg er, at det kanskje var best at det gikk som det gjorde både for Norge og for Danmark. De slapp i hvert fall å lide Koreas skjebne.

Men hvorfor skal så vi straffes, som så alt dette komme og roppe varsko år etter år, og som under selve krigen og den etterfølgende okkupasjon så det komme, som verre var og gjorde vårt for å hindre det? Det er den blodige urett og det er en følge av skummelheten i norsk forlielsespolitikk. Men dag for dag kommer nye opplysninger som avklær de smarte politikere og snart har de ikke tråden igjen. De har undervurdert sannhetens avklarende lys og kraft.

Valgnummer av FOLK og LAND

Neste nummer av Folk og Land blir spesielt viet Stortingsvalget. Vi har funnet det riktig å ta et klart standpunkt, som det vil bli redegjort for i detalj.

Billedbladet «Aktuell» nr. 18/53 har hatt en samtale med verdensborgeren og memoireskriveren Trygve Lie, som for tiden stormskriver på tre bind om sitt liv og sin virksomhet. Bladet spør:

— Hvor indiskret går det an å være i en slik bok. De kan vel ikke skrive om alt, som har skjedd bak kulissene?

Trygve Lie ser bestyrtet ut: «Nei, er De gal?» Og så med et forfatterprofesjonelt sukk: «Det går nok ikke det, nei.»

Og det tror vi så gjerne. La oss bare ta flyktningeoppholdet i London. Da skjedde det utrolig mye bak kulissene — ikke minst dengang da de mystiske bakmenn satte i scene forfølgelsen mot alle oss rundt omkring i de tyskokkuperte land, mot oss som ble hjemme og løste flokene så både folk og fe kunne leve over alle hjemmekelsene.

Dette vil selvsagt Trygve Lie ikke fortelle noe om. Johan Nygaardsvold, som etter detroniseringen og under ensomheten i Hommelvik fikk tid til å tenke seg om, ville nok ha kunnet fortelle noe, men livet ble for kort. Det eneste vi vet er, at han nok ikke var glad over å ha føyet seg så motstandslost etter Trygve Lies vilje dengang da «landssvikanordningene» ble avfattet og satt ut i livet.

Men en gang skal sannheten frem, selvom Trygve Lie helst vil at den skal samle støv i kulissene.

Førerprinsippet

I en artikkel i Morgenbladet nr. 198-53 behandler overlage Scharffenberg Tysklands kapitulasjon og skriver bl. a.:

«Sammen med en rekke andre fremtredende menn ble Dönitz av den internasjonale domstol i Nürnberg 1. oktober 1946 dømt til 10 års fengsel, den mildeste av de da avsagte dommer (12 dødsdommer). Merkelig nok sitter han fremdeles i fengsel i Spandau. — I en kort siste tale til domstolen 31. august 1946 tok Dönitz standpunkt til førerprinsippet. — Han fant det best i alle militære forhold, ut fra denne erfaring hadde han selv godkjent det også i det poli-

En vakker hilsen til Forbundets årsmøte

Min hilsen kommer med tro, den kommer med håp og kjærlighet. Det skal ikke herske ro om manglende rett og ærlighet. Kjemp derfor på sikker grunn, med blankeste våpen i hånden. Så kommer nok snart den stunn, da voldsmakt skal vike for ånden. Av ønsker et veld om lysende hell.

Takk alle.
Ragnhild Wiesener.

TO SYN

Overlæge Johan Scharffenberg har skrevet et par artikler i Morgenbladet om «Quislings kapitulasjon». Artiklene er i seg selv ikke så særlig oppsiktsvekkende, der til synes åltfor viktige ting å være gått overlægen forbi. Bl. a. S/S-møtet om middagen d. 4. mai 1945 i Håndverkerens store sal i Oslo. Vel — overlægen har skrevet lodigere ting før, og det er forsåvidt liten grunn til å feste seg ved en enkelt fremstilling som kunne ha vært fyldigere. Imidlertid er det en passus i overlægens første artikkel, 8. septbr., som forbauser, og spesielt fordi den stammer fra en så streng logiker som dr. Scharffenberg.

I en utredning om hvor tommeomsk Quisling etter lægens syn må ha vært, sier han plutselig:

«Han (d.v.s. Quisling) var alltid overbevist om at en krig mot Russland ville komme og at vestmaktene da måtte samarbeide med Tyskland og de skandinaviske land mot bolsjevismen. Men selv om den senere utvikling kan synes å gi ham adskillig rett i det lange perspektiv, hadde han ikke den gang rett i det korte.»

Og fordi altså en mann som Vidkun Quisling formastet seg til å se lenger enn til sin egen nesetipp — og fordi han ikke kunne samstemme

t i s k e liv, men her hadde det ført til ulykke for det tyske folk. Det politiske førerprinsipp måtte være «galt fordi menneskenaturen tilsynelatende ikke er skikket til å bruke makten etter dette prinsipp til det gode uten å falle som offer for denne makts fristelser».

med ridderne av «det korte perspektiv», har han gjort seg fortjent til dadel. Han var ikke «øyeblikkets» mann Quisling. Han brølte ikke med massen. Han så framover, — langt framover. Og — han så riktig. Så herlig tosket var han, — riktig et objekt for en psykiater.

Til samme tid sto det i Dagbladet en leder, skrevet av redaktør Ragnar Vold, og som behandlet det amerikanske folks innstilling ved siste presidentvalg. Nå er ikke redaktør Vold den hvis meninger vi i alminnelighet legger noen vekt på, men selv en blind høne kan finne et korn. Og det har han denne gang åpenbart gjort, den gode redaktør. Hør bare:

«Nå finnes det en del puslige mennesker som oppfatter politikk som et slags galloppløp. Det gjelder å holde på den hesten som vinner, ellers er det en «tabbe». Den som seirer, har rett, måvite. Etter denne travbanemoralen dommet alle seg ut som hadde sine sympatier på Stevensons side, for han tapte jo, og da så —. Janteloven sier at man alltid skal holde med seirherren, og skam over den som ikke janter med. — —

Det er alltid dumt i politiken å nidstirre bare på det som er i øyeblikket og tro at det som er også alltid må være slik. Det er en slags forskrudd og misforstått hegelianisme som ligger bak en slik innstilling. Det er like viktig, særlig i utenrikspolitiken, å prøve å se hva som kan komme i fremtiden, og ikke glemme den lærdommen historien har gitt oss om at mange av døgnets storheter

ofte glemmes merkverdig fort. — — —».

Med disse åpenhjertige ord burde Dagbladets redaktør stå like hendig til for overlæge Scharffenbergs hugg som Quisling åpenbart gjør det. Begge gir «det lange perspektiv» prioritet.

Overlæge Scharffenberg avslutter sin annen artikkel med å si:

«En rettfærdig vurdering av Quislings personlighet krever dyp innsikt i *selvbedrags* makt til å forrykke erkjennelsen av virkeligheten. Hans objektive skyld er utvilsom, ved hans subjektive skyld setter jeg spørsmålsteget.»

Domstolene og det opphissede norske folk i 1945 satte ikke noe spørsmålsteget i det hele tatt. Enn ikke når det gjaldt gjeldende straffelovs krav til tilstedeværelsen av subjektiv skyld.

Quisling ble drept av en kortsynt samtid fordi han holdt på «det lange perspektiv» — det riktige — og ikke

Godt brøt!

Det er danskene, som forteller denne historie og den er ikke uten malise.

Den noksom bekjente pastor C. Bartholdy har vært på langreis og på det siste stykke ombord på Englandsbåten kom han til å dele kahytt med den kommunistiske professor Jørgen Jørgensen. En djevel må vel ha faret i en eller annen i D.s.-selskapet, da billettene ble solgt eller så var saken ordnet av «høyere makter», sier bladet «Information». Her hadde man de to ytterpunkter representert av fløymennene: Indre misjons Bartholdy og de intellektuelle kommunisters Jørgen Jørgensen puttet inn i samme lille kahytt: To troll i samme eske. Professor Jørgensen har ikke ytret seg om,

kunne bekvemme seg til å innordne seg under «det korte perspektiv» — det som førte oss og en hel verden i ulykken. H. N. H.

hvordan det bekom ham. Enten har han lidt i stillhet, eller så har opplevelsen lammet ham helt. Noe tyder på at Bartholdy slapp best fra det, i hvert fall hadde han humøret i behold, idet passasjerene steg i land i Esbjerg. Han sa da disse vise ord: «Vi har skam haft det dejligt, Jørgen Jørgensen er et elskeligt menneske og det mest troende, jeg nogen sinde har mødt. Han tror bare på noget andet. . . .»

Godt brøt, løve, tilføyer bladet, som refererer ham, og vi sier JA!

Det må en danske til å si noe slikt. Vi, i de avgjorte standpunktens land kunne aldri ha funnet på noe slikt. Vi kjenner fortsatt bare «gode nordmenn», innbefattet de små og store profitører og svartebørshandlere, og OSS andre, som slet og delvis sultet under den store okkupasjon. Noe smil og anerkjennelse, noen anerkjennelse av ideell innsats hører vi intet om. Og idag lukrerer chefsønnene med mindre begavelser på fedrenes «hvite jøde»-

Fra vår lesning:

Prins Kari-Kari av Ashinti opptrer som ildsluker på det tyske Apollo Cirkus. Nå har hans farbror, kong Prempeh II bedt ham å komme hjem til Gullkysten. En annen farbror er reist til Wien, hvor Kari-Kari f. t. opptrer for å forsøke å bevege ham til å komme hjem for å overta en viktig ministerpost. — Jeg må tenke over saken først, sa prinsen ved en pressekonferanse. Han avbrøt forøvrig for en tid siden sine studier ved Londons universitet for å opptre på cirkus.

*

På enkelte pressefotografier ser det ut som om de mange politikere, som knipset av, er ivrig opptatt med forhandlinger og debatter. Nå har den danske sosialdemokrat Hans Hedtoft avslørt hemmeligheten. Fotografene instruerer sine ofre og får

trafikk under okkupasjonen, noe av det som vi fortsatt forakter i vår elendighet.

FHV.

dem til stadig å gjenta RABBARA, når de står foran linsen. Og det kan vel være like godt som meget annet som de til sine tider sier i debatten. — Det minner om fotografene i engelsktalende land, som ber sine ofre si CHEESE (ost) når de vil ha frem det riktige smil i ansiktet. Så enkelt er det. Bare forsøk, når verden går Dem imot.

*

For å snakke om noe like alvorlig: Hovedorganet for den russiske LO, Moskvabladet Trud oppfordrer nå til samarbeid mellom den frie fagforeningsinternasjonalen og den kommunistiske faglige verdensføderasjon. LO-sekretæren Solovjov skriver at alle betingelser for et samarbeide foreligger. Begge organisasjoners felles arbeid skulle kunne bygge på de konkrete sosiale og økonomiske krav som i den senere tid er reist i de kapitalistiske land og koloniene. De russiske fagforbund er beredt til å gjøre sitt ytterste for å styrke enigheten innen den internasjonale fagforeningsbevegelse og opprette forbindelser og samarbeide mellom fogforbundene i alle land. — Og et så fett agn mener de at også den vestlige verden vil snuse på. Ja, hvem vet. LO går jo foran alt, den er staten i staten.

UKENS KRONIKK

La oss fortsette å fortelle litt om de store begivenheter i de små stater. Det er slikt som ikke flommer over i de dødsens kjedelige telegrammer om talekrigene og intrigene ved de store demokratisk saler, men det gir allikevel et bilde av en verden som er like forrykt i dag som i den svarteste middelalder. «Demokratiet» har således ikke så altfor meget å skryte av.

Denne gang gjelder det Cuba. Det har atter vært opprør på denne urolige øya, det hører likesom til akkurat som sukkerrørene og de kostelige Havannacigarer, som en menneskefiendtlig norsk regjering syntes å ville nekte oss alminnelige dødelige. Det er jo også et utslag av det moderne demokrati at alt som er godt skal være for dyrt for den menige mann.

Det er den landflyktige cubanske president Prio Socarra, som denne gang fra et luksushotell i Miami dirigerer opprøret, og det førte til at den nåværende president, oberst Batista måtte erklære Cuba i krigstilstand og suspendere forfatningen. Når vi ikke har hørt synderlig mer derfra i det siste, betyr det nok at han har situasjonen i sin sterke hånd. For hånden er sterk og øvet. Han er vår tids fremste ekspert i opprør og revoluer og er den mest eventyrlige og underholdende av de mange diktatorer som i vårt århundre har dukket opp i Mellomamerika med tilliggende øyer.

Hans fulle navn er Fulgencio Batistay Zalvidar, men på folkemunne heter han aldri annet enn Batista eller El Hombre Batista, mannfolket Batista, og det forteller allerede noe om

El Hombre Batista - Cubas herre - i hardt vær

ham. Han kommer fra de aller fattigste blant de fattige befolkningslag. Faren var landbruksarbeider og han selv fikk aldri gå på skole. Det kan han, har han lært seg selv i livets harde skole. Som barbert gutt slet han på sukkerplantasjen, men han hadde framdrift i seg og for ham var det en sosial seir da han kunne stikke av til hovedstaden, den hvite by Havanna og få plass som såpegutt i en barbersjapp. Senere var han i tur og orden skredder, snekker, tobakksarbeider, mekaniker, funksjonær på en sukkerfabrikk og jernbanemann. Han lærte på denne måte arbeidslivet å kjenne og det er kommet vel med i hans senere reformarbeid. I 1921 meldte han seg 20 år gammel til nasjonalhæren og gikk senere over til gendarmeriet, hvor han ble sersjant og stenograf i krigsretten. I 10 år bekledte han stillferdig sersjantstillingen — inntil den store dag kom da han i løpet av 24 timer avanserte til oberst, stabchef, øverstkommanderende og krigsminister. Den som satt med makten den gang var den forhatte president Gerardo Machado. Det gjærte i massene og han søkte med skjendige midler å knuse en begynnende oppstand. Det førte til den «blodige søndag» da hans svarte politisoldater hugget ned alle som viste misnøye. Men hevnen lot ikke vente lenge på seg og det var

den hittil ukjente mann, Batista, som satte den i scene. Han var selv blitt blodig fornærmet av en av presidentens offiserer og med djevleblendt energi begynte han en agitasjon blant underoffiserene og soldatene: Vekk med Machado og hans officersklikk. Bare en uke etter den blodige søndag var bevegelsen så sterk at Machado tapte fatningen og flyktet slik at hans tilhengere sto uten fører. Så ga Batista signal til angrep og da kvelden kom var han herre over situasjonen. Leve mannfolket Batista, ropte mengden, leve vår lille Napoleon.

På et døgn var han blitt folkets avgud og han fikk makten i sine hender, men president ville han ikke være — noe ganske uvant for en kubaner. For ham var det om å gjøre først og fremst å skape en cubansk nasjonalhær i stedet for den korrumperte bande som hadde stått under Machado. Men det gikk ikke med presidentene. I løpet av fire år etter opprøret var det ialt 11 presidenter, små opprør og revolter og endelig måtte Batista gi seg. I 1940 lot han seg velge til president og gjennomførte en sterk forfatning slik at han kunne fortsette sitt begynte reformarbeid: «Indre fred og mitt folks lykke er mitt eneste mål,» sa han og man må erkjenne at han har ikke gjort disse ord tilskamme. Sukker- og tobakksindustrien kom igang, hånd-

verk, handel og jordbruk fikk fart i seg, turistvesenet blomstret og han holdt fast på at arbeiderne skulle ha rimelige lønninger for sitt strev. Men — hans regime hadde den feil, at det satt på bajonettene og etterhånden gikk han trett. I 1944 forlot han presidentstillingen og gikk i landflyktighet til Florida, alle falne diktatorers paradiser.

Der satt så Batista i 8 år og fulgte med stigende misnøye utviklingen på Cuba, inntil han i mars måned 1952 i all hemmelighet fløy til Columbia-leiren på Cuba hvor han med et trylleslag fikk kontrollen over hær, flåte og politi. Presidenten, den aldrende Carlos Prio Cocaras flyktet til Florida og befolkningen mottok Batista med ennå større jubel enn i 1933. Han tok straks opp igjen sitt gamle reformprogram, men uten de samme illusjoner som før. Han var blitt eldre og litt av en pessimist og var fullt klar over sin stillings usikkerhet. Og nå har han hatt sin nye påkjennning med opprør. Denne gang ser det ut til at han har gått hardere fram enn tidligere, og bemyndigelse til å foreta husundersøkelser og kontrollere posten bringer GPU i erindring.

Det er ikke tvil om at Batista er en velmenende mann, sier kjennere av cubansk politikk, men spørsmålet er om han kan få ro til å gjennomføre sine reformer. Det kan være vanskelig nok på en øy med en så lettbevegelig befolkning, som fortsatt har bruk for en dominerende diktator, hvor meget man enn taler om demokratiets fortrinn.

Valgkamp

Valgkampen er i full gang og der ofres allerede store beløp på dette latterlige kappløpet om å få komme med i styret av dette vidunderlige norske folk. Berte Rognerud, høyres nye lys og trekkplaster er blitt avbildet i Morgenbladet og Aftenposten i de lekreste kostymer og John Lyng ble nominert i Skien med fynd og klem, mens den gamle benkesliter i stortinget Carl P. Wright, endelig fikk hjemlov, denne rettsoppkjørets store talsmann og forsvarer, som vi aldri kommer til å glemme. Ingen har vel som denne Wright talt offentlig hevnens evangelium og forkynt uforsonlighetens lære, — og hvert ord han talte er omhyggelig bevart i våre akter.

Derfor vil det glede os alle, at vi her etter skal slippe å se og høre ham på tingets talerstol.

For så vidt har da valgkampen bragt noe godt.

En som ikke vil stemme.

En skuffelse

Under krigen imøtekom vi et lenge og sterkt følt ønske fra hele landets sakførerstand om, at overrettssakfører-titelen straks skulle erstatte med advokat, og hele sakfører-kobbelet styrtet avsted til trykkeriene for å få staset opp sine brevark og stimulert sin sosiale prestisje med denne lenge ettertraktede tittel. Endog samme dagen «ordren» kom, var det dem, som gikk over til sin nye og billige verdighet. Men så kom den foraktede Nygaardsvold tilbake og rev ned hele herligheten, og der bredte seg dyp skuffelse over degraderingen, men de fikk ingen ulemper av at de hadde vært ivrige for å befinne seg en stakkert stund i baronens seng.

Andre reformer derimot er i mange tilfelle blitt stående, fordi det viste seg, at de «nasistene» de var ikke så dumme som de siste dages hellige prøvde å gjøre dem til. —

Tilskuer.

Det frie Norge

Et typisk eksempel på fortsatt forfølgelse

Ro om rettsoppkjøret. — Vi skal glemme. — Vi skal opptas i samfunnet igjen. Dette er vel 3 pene slagord, men dessverre er de uten realitet. Ro om rettsoppkjøret — ja, enhver vil vel forstå hvorfor myndighetene vil ha ro om dette. Vi skal glemme — ja, dette vil vel passe godt i deres kram, men det kan og skal ikke glemmes foreløpig. Skulle imidlertid noen komme til å glemme, er dette ikke så farlig, for myndighetene selv sørger for at det ikke blir glemt. Vi skal opptas i samfunnet igjen — den beste betegnelse på dette er vel propaganda og atter propaganda.

Ovenstående bekrefte av følgende:

For de andre høres det vel merkelig ut, men faktum er at mange av oss har fått noen meget gode venner blant «fienden». Slik også med meg. En av mine venner har en sønn på 24 år som i sin ferie hadde tenkt å besøke min sønn på 19 år. Søknad om visum ble i god tid innlevert til konsulatet i Hamburg. En stund senere ble jeg innkalt til kriminalpolitiet. På grunn av mitt arbeid kunne jeg ikke selv gå, men min hustru møtte opp. Hun ble spurt om det ikke var så at jeg hadde vært medlem av NS, og hvor lang straff jeg hadde fått (hvilket kriminalpolitiet selvfølgelig visste). Likeledes hvor jeg var ansatt og hvor meget jeg tjente. Der etter måtte vi så garantere for at vedkommende ikke skulle ligge det offentlige til byrde. Søknaden ble avslått med den begrunnelse at jeg hadde vært medlem av NS og at det ikke var sikkert at leieboerne i gården likte at det ble snakket tysk i oppgangen. En begrunnelse som er så fjollet, at det nesten ikke er til å tro. Etter en del parlamentering ble avslaget omgjort og han fikk oppholdstillatelse i 14 dager. En annen venn av oss ville sende sin datter på 12 år til oss og søknad om visum ble sendt konsulatet i Hamburg. Atter måtte min hustru ned

Hvem var baglerbispen

Baglerbispen — ham kjenner vel de fleste fra sin egen erfaring. Men når de skal forklare hvem han egentlig var, nøyer de fleste seg med å sitere Ibsen, hvis de da i det hele tatt i vår tid vet noe om Ibsen og Baglerbispen. I Danmark er spørsmålet blitt aktuelt i disse dager ved at et konservativt blad er gått løs på sosialistenes fører, hr. Hedtoft for hans tale på partikongressen om basepolitikken. Bladet skriver: «Vigende, vimrende, ved ej hvorhen, har Hedtoft som Baglerbispen plassert seg og sitt parti i dagens Danmark. Tilsynelatende for å tjene en politisk fedtskilling den 22. september!» (det er valgets dag). Til dette svarer så Hedtoft, at basepolitikeren Ole Bjørn Kraft har talt som selve Baglerbispen. Og så spør da folk: hvem var da Baglerbispen? Hvertil avisen svarer:

«Bagler betyr bispestav og er leidet av bagall, på latin baculus. Bagler var den katolske geistlighets parti under slutten av borgerkrigen i Norge. Det ble stiftet av Oslo-bispen Nikolaus Arnesson i 1195, og dets idémessige grunnlag var hevdelse av kirkens selvstendighet over for den av Sverre styrkede kongemakt. Bagler stillet opp kongsemner og holdt kampen gående landet over 1196—1202 og 1204—08. Til sist utviklet kampen seg dog nærmest til en ren personstrid. I 1208 kom det til et forlik, og i 1217 anerkjente Bagler Haakon Haakonsen som konge.

Uttrykket Baglerbisp er blitt kjent gjennom Henrik Ibsens skuespill «Kongsemnerne» (1863) i uttrykket «Baglerbispen roter sit kald». Det anvendes i nedsettende betydning om en person eller krefter, som søker å vekke nasjonal splid.»

til kriminalpolitiet og garantere. Vedkommende fullmektig spurte da om det ikke var bedre at vi tok en pike fra Vaterland istedenfor en fra Tyskland. Han visste øyensynlig ikke at det var nettopp det vi gjorde, men riktignok fra dass grosse Vaterland. Selv om vedkommende fullmektig het Bø(h), greide han allikevel ikke å skremme oss fra foretagendet og etter godt og vel 2 måneders ventetid ble søknaden innvilget.

Altså er man dog ikke tatt opp som likeverdig medlem av samfunnet, det blir sørget for at man ikke glemmer det og det kan da selvfølgelig heller ikke bli ro om rettsoppkjøret.

Et tips fikk jeg dog og som jeg herved lar gå videre, skal en tysker komme på besøk, må det bli som turist og ikke oppgi hvem han eller hun vil besøke, da skal det etter sigende gå nokså glatt.

Lenger er myndighetene altså ikke kommet, så det er desverre ennå langt fram.

Nuffen.

Over grensen

Nedenstående innlegg under «Ordet Fritt» er blitt nektet opptatt i Adresseavisen, Trondheim.

Forleden hadde Adresseavisen en leder med ovenstående tittel angående henvendelsen til svenske rettslærde om en betenkning vedrørende det norske rettsoppkjøret.

De innrømmer at det er begått feil og tildels store feil. Men det må nå engang bli stille og ro om rettsoppkjøret, lyder det i artikkelen.

I min enfold trodde jeg at det var ærlig manns ferd å prøve å rette på en urett. Det er jo klart at det er ulike behageligere å avvise røsten i samvittigheten. La heller noen titusener mennesker og deres hundretusener pårørende gå med skammen. Det er kvalmt å høre på Gerhardsen om disse ulykkelige mennesker som har krav på å få komme tilbake til samfunnet. Hvem er det som har gjort disse mennesker ulykkelige og støtt dem ut av samfunnet om det ikke er Gerhardsen—Gundersen & Co. med sine tilbakevirkende lover og fortieelse av kapitulasjonsavtalen?

Men den ensrettede opp treden som de norske aviser i dag inntar, så er det vel nær sagt utenkelig noen offentlig tor uttale tvil om rettsoppkjøret. Pressen er jo for sterkt implisert med sin hetz om å korsfeste siden 1945.

Det er derfor oppmuntrende å se at 13 stortingsmenn ville prøve å få klarhet i om det er begått feil. Men dobbelt forstemmende er det at storparten av disse sannhetsøkende får kneskjelv over det mot de hadde vist og tar sine underskrifter tilbake. Det beviser fullt ut at det er meget sterke krefter som på liv og død skal ha «ro om rettsoppkjøret». De impliserte må for all del bevare ansiktet.

Tenk bare for hvilken skandale det ville være for praktisk talt alle landets jurister og aviser om det norske rettsoppkjøret ble stemplet som en uhyrlig politisk forfølgning og at det ikke bygget på lov og rett.

En skulle synes det burde være pressen en ufravikelig plikt å få oppklart en sak det er tvil om. Eller er hensynet til å berge sitt eget «ansikt» så sterkt at man heller lar titusener medmennesker stå med sine fingeravtrykk i poli-

tiets forbryteralbum? Det er ikke i dag bare spørsmål om å «få komme tilbake til samfunnet» som er det brennende spørsmål for titusener. Det er å få moralsk oppreisning og dermed sine fingeravtrykk ut av forbryteralbumet.

Nei, godtfolk — la svenske og gjerne sveitsiske rettslærde gi en betenkning om det norske rettsoppkjøret. La oss få upartiske og uvillige jurister til å klarlegge det norske folks folkerettslige status i 1940. Foreta ikke flere krumspring, det er nå på høy tid. La ikke hetzen fra 1945 lenger forkvakle dømmekraften.

G. V.

Fru Molotov

Fru Paulina Molotov (revolusjonsnavn Zhanchuzina, hvilket betyr Perle) er en mørkhet vakker jødeinde, som ligner litt på hertuginde av Windsor. Hun er født i Ukraina som «den fattigste av de fattige» og bor nu i Moskva i et betong og glasshus. Hun har vært leder av Sovjets Parfyme- og kosmetik-Trust. Senere ledet hun næringsmiddeltrustens avdeling for fisk, men blev avsatt av en ung partiboss, som het Malenkov.

Stalin skal efter sigende ha bemerket «alt for mange fisk går i sjøen istedetfor å være på Sovjetborgernes bord» forteller Time.

Fra alle kanter

Føreren for det polske skip «Batory» gikk i land i England og har fått oppholdstillatelse der. Han forteller følgende historie, som verserer i Polen:

Hvorfor flyktet du, spør den ene polakk den annen, da de mottes vest for jernepet. — Jeg var redd for melkemannen, svarte han. — Ja men? — Jo, når han banket på om morgenen, var jeg redd for at det ikke var han. —

Kommunistføreren i Ungarn lever i en utrolig luksus, forteller flyktninger som er kommet til Wien. Av landets 9 mill. mennesker er det bare en halv million som støtter regimet og bare ti tusen av dem hører til kommunismens virkelige overklasse. Av dette nye Upper Ten er det bare noen få hundre, som kan betegnes som proletariatets aristokrati. Blant dem er premierministeren Matyas Rakosi, noen generaler og forfattere og det hemmelige politis folk. De blander seg aldri med befolkningen, men kjører rundt i sine luksulimousiner og bor i praktfulle villae og palasser i strokene rundt om Budapest. De har praktfulle svømmebasenger i sine blomstrende hager, har egne kinoer og hospitaler, foruten sommerslotter ved Balatonsjøen, hvor de har samlet det gamle Ungarns praktfulle kunstsatter. Whisky fra Skotland, konjakk fra Frankrike, parfymen og champanje, frysenskap og amerikanske Cadillacs hører med til utstyret. Kom så og si at de ikke forstår å innrette seg — så lenge det varer.

Husk kontingenten!

Danmark og de rettsforfulgte

(Forts. fra side 1.)

ikke bare den meget omtalte Rostocksaken, som fortsatt er under utredning, men også bøker og kampskrifter og reisingen av minneparken ved Fredrikshavn.

«Utrenskningen» i Norge omfatter ialt 92 500, i Danmark 146 000 etter «6. mai»s oppgaver. Derav ble 14 000 dømt og straffet. Ca. 50 000 var internert eller anholdt i kortere tid uten å bli dømt, ca. 50 000 ble rammet av de økonomisk tilbakevirkende lover og hertil kom så frontsoldatene som meldte seg til Frikorps Danmark etter regjeringens oppfordring og fikk sin lønn som nå skal tilbakebetales.

Idag sitter 30 i fengsel, de fleste dødsdømt eller i livsvarig fengsel. Men de fleste livsvarige er kommet ut. De økonomiske tilbakebetalingene pågår fremdeles. Det gjelder de såkalte «værnemagere», som arbeidet for tyskerne etter regjeringens oppfordring og av den godkjente tariffen. Det er stadig avdrag og renter, og hvor insolvens er tilstede passer

det nøye på, om der senere blir noe å ta.

Det er nå dannet en organisasjon som i høst er begynt å arbeide for tilbakebetaling av bøter og erstatninger. Enhver som mener å ha krav på staten kan bli medlem og så vil duelige jurister ta saken opp, finne frem til større grupper og velge ut de best egnede prinsippaker for å føre dem frem til høyesterett. — I de senere år har det faldt en rekke høyesterettsdommer, som har omstyrtet underrettsdommer over større fordringshavende, hvor der dreier seg om store beløp. Alle de største er etterhånden frikjent, men i en rettsstat burde jo dette tas til etterretning også for andre; men det er ikke skjedd. Det er en dyr historie å få sin rett, og derfor er den nevnte organisasjon dannet for å skaffe midler til å føre disse saker frem. Når det gjelder tilbakebetaling har flere ministre, f. eks. finansministeren vist megen velvilje, men de er blitt fullstendig underkjent av sine egne departementsfolk, f. eks. av departementschef Digs og kontorchef Mørch-Hansen i finansdepartementet. Disse settfer seg ut

Redaktør Olesen

over ministerens utsagn og man får det inntrykk, at de såkalte 5. mai-folk har sine private plageånder som ikke dras til ansvar for noen offentlig myndighet.

Og så har vi en annen gruppe. Det er tjenestemennene, som er frakjent sine stillinger og opptil 4/5 av sine pensjoner. De er kastet ut f. eks. bare for å ha tegnet et abonnement på «Fædrelandet». En rekke ansatte personer — 114 ialt — gjorde henvendelse til myndighetene om amnesti for tjenestemennene. En kommisjon ble nedsatt for å avgjøre innstilling til riksdagen, men så kom organisasjonene imellem med den noksom bekjente Hans Hækkerup og så ble det ikke noe ut av det hele.

Det som ble forlangt var, at de avskjedigede fikk sine stillinger igjen og sine pensjonsrettigheter, men det er laget slik at de som ikke fikk stillinger heller ikke ble pensjonsberettigede. Saken står således fremdeles åpen og tiden går. Det er hevnerne som har den store makt, og politikerne er bundet sammen og er redd hverandre.

Hva rettighetstapene angår er det bare noen få, som ikke har fått igjen sin valgrett. Allerede for 2—3 år siden ble dette gjort om. —

Dette er utdrag av en samtale som vi hadde med redaktør Olesen på fallrepet. Han er reist hjem til Aabenraa for å fortsette sin kamp for gjenreisning av den danske rettsstat og vi takker for besøket og ønsker ham hell og lykke til. Hva han gjør og vi gjør er til felles beste, og han har styrket vår tro på at vi i internasjonalt samarbeid skal formå å felle den store drage.

Stalin er død og Russlands mest populære klovn, Karandasj, «Blyanten» er vendt tilbake til manegen i Moskva, — noe som har vakt nesten like stor oppmerksomhet i USA's utenriksdepartement som de mest sensasjonelle nyheter fra Sov-

jet. Karandasj var folkets yndling og han fikk tilskuerne til å vri seg av latter slik at de glemte all politisk fortredelighet. Men han gjorde Stalin rasende, da han engang hadde en levende høne med seg i manegen og forklarte at hønen var så ensrettet at den la egg som inneholdt bare sagmugg og eggepulver på tross av at krigen var slutt. — Dette var høsten 1945, da så mange av oss forsvant i en eller annen konsentrasjonsleir. Slik gikk det også med Karandasj. Det ble påstått at han forvist til Sibir. Nå er han kommet igjen og så tror man at han har fått i oppdrag å popularisere Malenkov & co. Ja, det kan vel trenge, og en god latter forlenger livet også i Russland, hvis man bare er på den rette siden. —

Den finsk-karelske sovjetrepublikks president, O. W. Kuusinen, som var medlem av det sovjetrussiske kommunistpartis sentralkomite, ble ikke gjenvalgt ved den store omveltning som fant sted etter Stalins død. Han er med andre ord en dalende stjerne.

Seksti medlemmer av det engelske parlament har måttet avlyse en planlagt prøvetur med det nyeste jetrutfly. Det sies at det var Churchill, som kom i veien og det kommenteres slik: Muligheten for opptil 60 suppleringsvalg var mer enn partilederne kunne ta med sinnsro!

ikke gråt!», klinger sangen her igjen og igjen. Hele Tenerife er som en eneste stor, brusende symfoni av sang, musikk og dans. Havet akkompagnerer, snart i moll, snart i dur. Palmene vifter bløtt med smaragdgrønne blader, blomstene er som en farvesymfoni, komponert av naturen selv — en orgie i rødt, blått, hvitt, grønt og gult — som brytes mot den azurblå himmelen.

Vulkanen El Teide er landskapets konge, og hans undersätter, lavafjellene, reiser seg som gigantiske kjemper ut av jordens indre. Skråningene oppover er bedekket med bananplantasjer og vinrankene slynger seg ivrig oppover mot lyset og solen. Naturen har med ødsel hånd skjenket alle sine rikdomme til Tenerife — sangens, smilets og blomsternes øy. Menneskene her er heller ikke blitt glemt — mange, mange har fått smilet og sangen i vuggegave.

Tenerife smykker seg nesten hele året rundt til fest. Folket her er helt utrettelige, når det gjelder å glemme hverdagens harde slit og

strev og bytte dem om med fest, glede, dans og musikk i en annen verden, hvor drømmen om evig glede og lykke blir til virkelighet — for en kort stund.

Som en dronning som ser utover sitt rike ligger byen Orotava øverst oppe på skråningen i Orotava-dalen. — Adelspalasser og andre hus klynger seg til hverandre, tett i tett. Kathedralen er som en sjelden juvel — på festdage er hele kirken som et eneste lyshav mot den nattblå himmelen, når fyrverkeriet som er blitt satt opp på den tendes. Rakettene farer høyt til veirs og drysser ned igjen som et stjerneregn mot jorden. Hjulene hvirvler rundt og slynger et dryss av alle regnbuens farger ned over folkemengden. Musikken spiller, folket synger og danser sine nasjonaldanser.

På en søndag — en gang om året — drar «la Romeria» — pilgrimstoget gjennom Orotavas gater. Toget er til helgenen San Isidros ære —

og er et syn man aldri glemmer. Kvinner, barn og menn sitter i sine fargestrålende, originale nasjonaldrakter, enten i blomstersmykkete vogner, trukket av okser, rider på kameler eller går tilfots, mens de spiller, synger og danser avvekslende. Av og til drikker de av sine medbrakte vinflasker og byr til dem som vil ha. På slike dager sitter gleden i høysetet og hvorfor skulle den ikke det på denne lykkelige øy?

På høytidsdage — når de religiøse prosesjoner skal dra gjennom Orotava med Madonna og helgenbildene — bedekkes brolegningen i alle gater prosesjonene skal gjennom, med de skjønneste blomstertepper, laget av blomsterblad, brent kaffe og kulørte steiner. Det er store kunstnere i sitt fak som komponerer og lager disse teppe- ne. Motivene er alle religiøse og når man vandrer fra teppe til teppe og ser det ene mer vidunderlig enn det annet — føler man — selv om

man er aldri så realistisk anlagt — at en uvilkårlig kommer i en stemning som hever en høyt opp over alt som er ondt inn i enn verden — hvor følelsens — ikke den sunne fornuft — har lett for å ta overhånd. «Jesus i Getsemane», «Den hellige Nadverd», «Jesus er Fredens Kilde», etc., lyser mot en i en fargerikdom — som nesten er uvirkelig. Hundrevis av mennesker ser på og beundrer teppe- ne. Alle vet at noen timer senere, når prosesjonen har vandret over dem, er de alle ødelagte, mange dages hårdt slit, strev, arbeid og omtanke. Men hva gjør det? Alt er jo til Madonnas og helgenens ære. Neste år er der jo nye tepper, kanskje meget vakrere enn disse. Når aftenen så kommer og prosesjonen med den, vandrer toket av de bodferdige, mange av dem barbente og med tenne lys i hendene — på teppe- ne, mens musikken spiller dempet en eiendommelig, monoton musikk. Madonna

og helgenbildene æres høyt over folkemengden. Statuene er blomstersmykket og der brenner en mengde levende lys rundt dem. Madonnas kappe er for det meste azurblå, den er brodert med gulltråd og lyner av brillanter og andre edelstener. Av og til stanser prosesjonen, røkelseskarrene svinges av hvitklede korgutter, hele folkemengden faller på kne og reiser seg først igjen, når en klokke ringer.

Stjernehimmlen hvelver seg over det hele med utallige stjerner, melkeveien lyser kritthvit som slepet på en bruds kjole. Havet gynger mot øya igjen og igjen — snart rolig — snart som en stormende, brusende fanfare med hvitt og grønt skum — som blir til intet — når det slår mot standen. Husene ligger hvite og hemmelighetsfulle, palmene er som spøkelsesaktige skygger og blomstene sover og venter på den nye morgen — mens de nynner:

«Syng — min elskede øy — ikke gråt!»

Astrid Aune.

Syng, min elskede øy

Nytt sommerbrev fra Den danske 9. april-politikk ble proklamert 3 år før besettelsen

Spectator

Det er litt av hvert å bedrive når en er frank og fri og ferierer. Det gjelder å velge stedet der noe skjer.

Jeg har f. eks. nu i to dager vært på størjefangst med en skøyte. Det ble riktignok inga størje, men vi så den hver dag og gjorde to kast. Bomkast. Størja var for vill og nektet å la seg fange. For stort åt! fastslo karene. Jeg lærte adskillig om størjas sluhet og utpekulerthet disse to dagene.

I dag dusjregner det. Landet er grått og tungt. Inneveir. Jeg får ro bort i Pollen til han Jakob og få en prat med ham.

Jakob er oppe i årene nu, men framleis en skoyer og makeløs med historier. I ungdommens glade dager bodde han i byen og hadde mangt et herlig eventyr. Men så fikk han kjerring og unger og slo seg ned i Pollen som skomaker og fisker.

Som mest alle bygdeskomakere og — skreddere er Jakob meget politisk interessert. Radikaler.

Jeg stiger inn og hilser. Det lukter gamle sko og bek. For en uhorvelighet av gamle falleferdige sko! «Bare skrap,» sier Jakob, idet han følger blikket mitt. «Men jeg lar det ligge. Haster ikke med fillene.»

Vi prater sammen om løst og fast. Jakob er lett å prate med. Bruker velvalgte ord og snurrige vendinger.

Jeg har litt på en flaske. Bydram. Vet han setter pris på det. Snart er vi midt oppe i storpolitikken. Ja, det vil si Jakob. Jeg lytter mest og nikker.

Hva han mener om valget til høsten? Jakob liker ikke regjeringa, forteller han, enda han står i Partiet og somme-tider brukes som en slags tillitsmann. Men minst liker han Gerhardsen, Jens Christian og Gundersen. Han karakteriserer dem vittig og nådeløst. Det er flere andre han ikke liker også. Men disse tre liker han minst.

«Får stygg smak i kjeften. Skål! Blir kledd naken av alle slags skatter. Det de ikke bruker til slakteredskap, går i magen på dei. Attpå har dei solgt landet og oss alle med hud og hår til yankeen.»

Jakob er ikke nådig.

«Men Brofors er en grei kar,» fortsetter han. «Godt hode på Brofors, og hjertelag har han óg.»

Jeg ser overrasket opp. «Brofoss?» spør jeg, og tror han aper. — Brofoss har jo alltid vært sett på som skattefuten par excellence.

«Ja, Brofoss, den karen sier jeg skål og bunski for.» —

Jeg fikk til slutt forklaringen.

Jakob har alltid hatt det trangt. Fem unger å fø fram og liten fortjeneste. Kona hadde ligget giktskyk i mange år, hjelpeløs og trengte stell. Han skyldte til handelsmannen og hadde lånt småbeløp hos noen av sambygdingene sine. Han skulle reparere støvler og sko for pengene. Men du verden for noen sko!

«Her kan du se selv.» Jakob trakk fram av haugen et eksemplar til å få forstand av.

Men i forfjor sommer seg silda inn i Pollen. Det ble kasting. Jakob og sønnene hans var med og fikk lott. Han betalte det han skyldte både til handelsmannen og de andre, hver smitt og smule. Han var fri og glad og gjeldfri mann igjen. For Jakob er en ærlig og ærekjær mann, og trass i sin radikalisme, gammeladgs på mange måter.

Hvor lenge var Adam i Paradis? Ligninga var på pletten, Jakob og hans hus hadde tjent så og så mye. Hit med penga!

Jakob satte seg ned og skrev og forklarte: Han hadde brukt pengene til å betale gammel gjeld med. Han hadde ingenting igjen. — Det hjalp ikke. Han reiste ens ærend til ligningssekretæren, kastet bort en hel dag til fånyttens.

Det ble tatt pant i stuen. Jakob visste ikke sin arme råd. Var dette demokrati? Flå en fattig mann med en vanfør kjerring i senga. Gjorde ham husløs! De skulle bli blå for at han skulle gå bort og stemme på dem mer.

Jakob har en gammel billedbibel, som han kjøpte for en billig penge da han bodde i byen. Han leser gjerne en stubb i Bibelen hver kveld. Det var bare så vanskelig å samle tankene etter at denne forbaska skatten og pantinga kom. Den lå alltid i underbevisstheten og gnog, og plaget ham.

Stauning var i London 1937 og la Danmarks skjebne i Englands hånd

Og ingen protesterte, hverken konge, regjering, riksdag eller presse

Den danske dikter *Harald Bergstedt*, som i sin tid spilte en stor rolle i det danske sosialdemokrati og som har bevart sin troskap mot statsminister Stunings minne, har i «Tolv Breve fra Besættelsestiden» fortatt et oppgjør med det danske sosialdemokrati. Han gjør det i form av brever til redaktør Huhle ved det sosialdemokratiske dagblad «Sønderjyden» i Sønderborg. Idet vi henviser til dagens redaksjonelle artikkel gjengir vi Harald Bergstedts første brev:

1. Brev:

Staunings Eftermæle.

(«Revision» f. d. 15. Maj 1952.)

Gode Ven.

De har gjort en god Gerning ved aabent og demonstrativt — i Anledning af Aabenraa-Mødet den 18. Marts 52 — at kræve offentlig Retsforfølgelse imod «Bagvaskerne» — «for den indre Renheds Skyld», som De fuldkommen rigtig skriver.

Jeg blev glad ved det, for jeg er enig med Dem i, at «Kortene paa Bordet er den eenste Vej frem til at rense Luften og rense Sindene. Men samtidig var jeg klar over, at de ledende Kræfter i Danmark og specielt indenfor Socialdemokratiets Ledelse har den modsatte Mening. De mener, at et saadant Opgør, som De og vi andre ønsker hellere maa udskydes til mere afgærede Tider, når en ny Slægt kan aabne Arkiverne og veje Pastand mod Pastand.

Naturligvis er dette rigtig teoretisk set. En ny Slægt staar friere i en saadan Undersøgelse end Slægten idag. Men i praksis? . . . og indtil den Tid? . . . Hvad saa?

Helga Petersen — Jusitsministeren — siger nu direkte (Information 29 Marts), at man hellere — altsaa i et helt

Slægtled — bør tolerere «Bagvaskelsen», indtil den dør ud «i faa og smaa Blade» — i Stedet for at pakalde hele Nationens Opmærksomhed ved en offentlig Retssag.

Men kan De være tilfreds med det, Redaktør Huhle? . . . Og kan vi andre? De staar daglig midt i Grænsekampen, hvor dansk Aand og tysk Aand daglig maaler sig med hinanden — Ære mod Ære. De har en helt anden Situation end de fjerne Folk i Regjeringskontoren og Partikontorene højt oppe over Folkelivet og dets Brydninger. Skal De et helt Liv igennem daglig høre Landets og Partiets bedste Mænd blive sværtet som «Landsforrædere» og Skurke uden at turde rykke i Marken mod Bagtalelsen og kræve Opgør og Lys?

En Fladlus kan krybe i en Sprække, naar Projektørlyset sendes efter den. Det kan en Redaktør ikke.

Og vi andre, som et helt Liv igennem har været anset for hæderlige Mennesker — kan vi klare os med Helga Petersens Recept?

Og tag mig. En gammel Digter, hvis Sange daglig synges i alle Landets Tusender af Skoler — myldrer i Socialdemokratiets Sangbøger, gamle og ny — i jeres «Vers og Værktøj» — i jeres Biblioteker — i jeres Sangkor . . . Kan jeg finde mig i Bagtalelsen? — Kan jeg forlade Livet uden først at kræve Opgør og Lys?

Nej.

Derfor blev jeg glad, da De krævede Opgør. Det har jeg selv krævet saa tit men bestandigt faaet Nej.

Nu har altsaa De faaet Nej. Og hvad gør vi saa?

Tror De saa ikke, det bedste er, at De og jeg paa gammel dansk Manér — jævnt og sindigt — begynder for os

selv med at lægge Kendsgerning ved Siden af Kendsgerning — Indvending ved Siden af Indvending — det De veed ved Siden af det, som jeg veed. De vil ha Bund i det hele. Det vil jeg med. De har unge Øjne — jeg har gamle Øjne. Deres Blad er kendt i hvert Hjem i Grænselandet. Mine Sange er kendt i hvert Hjem i det danske Land. Og begge to betragter vi Stauning som det største navn i nyere dansk Politik og skal nok i Fællesskab kunne rense hans Minde. Vi skal sagtens kunne naa til et resultat og faa «Sindene rensed» paa en proper og fordrageilig Maade.

Og vi begynder med det samme.

— — —

Den egentlige Vanskelighed ve at komme «Bagtalelsen» til Livs ligger — saavidt jeg kan se — deri, at «Bagtalerne» har Ret i den ene Halvdel men Uret i den anden — samt i, at Bagtalelsen skyldes ikke Ondskab men direkte stammer fra Fortiessystemet angaaende den Stauningske Politik. Og denne Fortielse skyldes atter den store Modsætning, som der straks fra Besættelsens Begyndelse var mellem unge og gamle, og som dengang nødvendigvis måtte forties.

IB Lindén — Redaktøren af socialdemokratisk Ungdoms Blad («Fri Ungdom») — var den første, der brød Fortielsen om denne Modsætning (Nytaarsnumret for 1951). Og det er sikkert ved denne «Modsætning» indenfor Socialdemokratiet, at vi skal begynde Opgøret.

Der var ingen Modsætning i politisk Opfattelse men den til evig Tid bestaaende Modsætning mellem unge Hjertes og gamle Hoders. i Unge omkring Hedtoft var lisaa optaget af Rædslerne i Europa, som Studenterne i «Genboerne» var det af Polakernes Frihedskamp. Saadan er jo nu eengang Ugdom. Vi Gamle omkring Stauning derimod syntes, det var klogest ikke at faa Næsen for langt inn i Naboernes og Genboernes indre Spektakler — en god Regel fra enhver Trappegang. Saadan er jo gamle Folk nu

En kveld leste han profeten Esaias 41. kap. Der sto i vers 24 noe han syntes passet pokker så godt på dem som styrte og stelte i dag.

Han satte seg ned og skrev — til Brofoss. Brevet sluttet med nevnte vers 24: «Se, I er Intet, og Eders Gjerninger er aldeles Intet; den, som vælger Eder, er en Vederstyggelighet.»

En tid etter fikk Jakob brev fra ligninga at skatten var ettergitt.

Jeg satt og mistenkte Jakob at han skronte for meg. Men siden fikk jeg det bekreftet av folk i bygden. Historien var sann.

Nå er Jakob igjen fri mann og stemmer med Arbeiderpartiet til høsten. Det kan Partiet takke Brofoss for.

eengang. Da Besættelsen kom, var i Unge klar til å lave Partisanvæsen. Vi gamle derimod sa med **Stauning: Sejrer Tyskerne, skal vi alligevel indrette os med dem. Taber Tyskerne, skal de alligevel forlade Landet paany.**

Ud fra denne uangribelige Logik var det, at **Stauning** — med overlegen Klogskab og Fæsthed — brød med tusendaarige Hævn- og Partisan-Traditioner og koldblodigt baade forberedte og udformede sin «Forstaaelsespolitikk» i fuld Enighed med baade Kongen, Regeringen og samtlige danske Partier.

Der var ingen Vaklen og intet uforberedt.

Lige siden 1907 har **Vi** — den gamle Slægt — været forberedt paa tysk Indmarsj i Tilfælde af tysk-engelsk Krig. Spørg enhver gammel Politiker. I over 30 Aar hade dansk Forsvarspolitik over hovedet ikke drejet sig om andet end om denne «fredelige» Indmarsj som den tyske Generalstab paa dansk Forespørgsel aabent hade stillet os i Vente. Spørgsmaalet var: Naar den kom — skulde vi saa forsvare vår Neutralitet eller blot nøjes med at konstatere den? Hver gammel Rigsdagsmand kan bevidne for jer Unge, at vi altid endte med, at vi maae nøjes med at konstatere den.

Det var det, som **Stauning** gjorde den 9. April 1940. Det var faldet i hans Lod at gennemføre det, der var blevet

Danmarks Beslutning gennem et helt Slægtleds bevægede Drøftelser frem og tilbage. Han konstaterede Danmarks Protest mod Indmarsjen med dansk Blod — 11 Faldne — og dermed Stop! — Et spildt Forsøg paa Forsvar kunde ha kostet 10.000 Gange saa mange Faldne.

Men samtidig hade han underbygget de ndanske Kapitulation med stor Klogskab og Fæsthed. Alle vidste vi, at det for Tyskland gjaldt om en Garanti mod engelsk Angreb paa tysk Nordgrænse over dansk Grund. Dette var Sagens Kerne.

Da derfor Krigen nærmede sig, rejste **Stauning** selv — resolut og klar som altid — personligt til England i 1937 og lagde Danmarks Skæbne i Englands Haand. Og **Eden** gav ham det Svar (senere bekræftet af **Churchill**), at England udmærket forstod Danmarks vanskelige Stilling — baade paa Grund af vor Lidendehed og vor Beliggenhed — at vi var henvist til en fredelig Neutralitet — og at England hverken kunde bebreide os noget — men heller ikke garantere os noget.

Saa traf **Stauning** sin Beslutning og holdt i **Lund** (7. Marts 37) sin berømte **Lund-Tale**, som i Unge dengang troede var «en Forløbelse» (**H. C. Hansen** i **Stauings-**

«Linut» malerolje

Denne malerolje leverer vi nu enten fra vårt lager eller på best. fra oljefabrikken i Tromsø, alt ettersom avstanden tilsier det.

Leveres i kdr. à 25 — 50 og 75 liter, samt 1/2 og 1/1 fat. Spesialfrakter.

Prisen er kr. 1,95 pluss 10 pst. omskatt.

«Linut» forhandler:

H. SNAPRUD & CO. - Kongsberg

BILER — MASKINER — REDSKAPER
Telefoner 248 — 885.

Trygve Engen

Jeg er ingen landsviker

Krøniken om førkrigstidens, krigstidens og etterkrigstidens hendinger, slik vi så dem.

Eget forlag, *Straumholmen*.

Pris hf. kr. 11.—. I bokh, i F. og L.s eksp. eller direkte fra forfatteren.

bogen, men som vel var den mest overvejede Tale som nogensinde er holdt i Danmark: **At Danmark kunde ikke paa tage sig Rollen som Vagthund for Norden . . d. v. s. væbnet Motstand mod tysk Indmarsj.**

Det var d. 9. April-Politiken pdoklamert 3 Aar før Besættelsen. Og hvorfor? For at alle, som vilde protestere, kunde gøre det i god Tid og vælte ham forinden!

Men ingen protesterede — hverken Konge, Regering, Rigsdag, Partibestyrrelse, Presse — Indland eller Udland. Ingen væltede ham.

Dermed hade **Stauning** faaet sin Besættelsespolitikk paa Forhaand godkendt baade af Danmark og England og

kunde nu — d. 5. Juni — sende **Dr. Munch** til Berlin for at forhandle med den tredje Part i Sagen — Tyskland.

Hvad **Munch** og **Neurath** der forhandlede, faar vel først næste Slægt at vide, men saa klart og konsekvent er Besættelses-Politiken blevet til — set med vi gamles Øjne.

Og nu fulgte Konsekvenserne.

Med rivende Fart udviklede de europæiske Begivenheder sig, og i 1939 fik **Stauning** (som Partifører) Besøg af **Louis von Kohl** — en lærd og anset dansk Skribent af den **Steinckeske** Vennekrets — senere Medarbejder af **Fædrelandet** — med Forespørgsel fra **Berlin**, om **Stauning** kunde tænke sig (i givet Tilfælde) at give det danske Socialdemokrati «en saadan Drejning, saa det eventuelt kunde samarbejde med den tyske Nazisme».

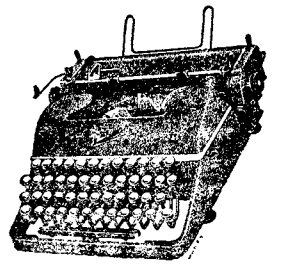
Og **Stauning** var fuldkommen klar over Forøspørgselens Betydning. Naar **Indmarsjen** kom, vilde et dansk-tysk Samarbejde blive en uundgaaelig Nødvendighed. Et Samarbejde mellem den mægtige tyske Nazisme og **Fritz Clausens** lille danske Outsiderparti vilde forvandle Danmark til en Hvepserede, mens derimod en Forstaaelse mellem den tyske Nazisme og det **Stauingske** Socialdemokrati vilde skabe Tillid i Danmark, vilde virke afdæmpende paa Besættelstidens Abnormiteter — og vilde — som **H. P. Sørensen** skrev det i sin Leder i «Socialdemokraten» 1/1 41) kunne «blive til Fordel for os» i Fremtiden — altsaa i Tilfælde af tysk Sejr.

(Forts. neste nr.)

H. F. K.

Abonner på Folk og Land.

Skrivemaskiner

RHEINMETALL

Portable m. koffert. 1 års garanti, kr. 538,— netto. Avbetaling inn rømmes. **SVERRE JACOBSEN** Ilseng.

B Ø K E R

mottas til innbinding.

SIG. HAGA
Adr. Lillehammer

Frontkjemper, 33 år

søker arbeid fra den 14. oktober som sveiser eller som gårdskar. Må ha med en gutt på 3½ år.

Arvid Grande,
Veien, Hønefoss.

La deg ikke skremme

av de utrolig lave priser på mitt arbeidsregntøy i tynt og behagelig gummibelagt stoff.

Bluse m. glidelås kr. 19,70
Overtrekksbukse » 19,30
+ porto og oppkrav.

Returrett 3 dager.

EIRIK TOKLE
konfeksjonsindustri.
Strømmen st.

ER REGNSKAPET DERES A JOUR?

Hvis ikke, ring 33 38 08. Jeg står gjerne til Deres tjeneste når det gjelder bokføring, revisjon, regnskapsavslutning o. l.

Handelskand. Arne Gausdal,
Malmøya.

En dame

kan få fritt opphold på landet mot 2 timers hjelp i huset 3 ganger ukentlig. Pent sted.

Bill. mrk.: «Sørlandet» i eksp.

Havejord og gjødsel

leveres tilkjørt. Havearbeid utføres. Tlf. 37 62 92.

Gavebøkene fremfor alle

Eventyret om «SOLBRIS»

300 sider — Rikt illustrert kr. 13,— innb.

Portofritt ved forskudd Restopplaget selges av

Sverre Jacobsen

Ilseng.

Innkome bestillingssedler ekspederes omgående

Tegn nye abonnenter!

Det er din plikt å sørge for at du er a jour med kontingenten, så avisen slipper porto-utlegg ved å måtte purre deg for de penger du skylder. Husk på at det du leser koster deg ingenting. Det er skrevet av folk som arbeider gratis for også å skaffe deg oppreisning. Hva vi trenger penger til er papir, trykk og porto. Det må du kunne yte. Abonnementsantallet er også for lite. Skam for dem av justisofrene, som ikke engang gidder støtte avisen med de kroner det koster å holde den. Du som allerede har avisen, må la de andre se den, og gjøre dem interessert i å følge med på vår front. Det nytter ikke å si, at vi er ferdig med politikk. Det er du ikke, for du har vært med på å slette ditt navn i kriminalkartoteket.

Alt ligger nå godt tilrette for et avgjørende fremstøt. Rettsvikerne er på flukt fra sine gjerninger. Folket begynner å våkne. Hvis vi bare går på, og sprer opplysning, vil vi se resultater.

Vi fører ingen negativ kamp. Vi vil tvinge våre motstandere til å innrømme, at vi ble utsatt for et politisk overgrep, og at domstolene ble misbrukt i dette øyemed. Bare opplysning og en fast holdning fra vår side vil fremtvinge dette.

Vi trenger noen få tusen nye abonnenter for å kunne gjøre avisen til en god lesning. Skaffe våre folk opplysninger, som det øvrige folk blir nektet. Derved vil vi stå bedre rustet i de harde tider som nødvendigvis må komme etter mange års galskap.

Vi er sterke nok holder vi sammen — meget sterkere enn den flokk landsmenn som lot seg forføre til å hevne seg på oss, og la de skyldige slippe fri.

Vekkerur

Kr. 19,—, 21,75, 23,75, 25,75, 28,50. Beste kvalitet. Jung-hans rød, grønn, blå og gul. Sendes mot oppkrav.

Urm. R. GJESSING
Drammen.

Overrettssakfører

Ketil Harnoll

Munkedamsv. 5, Oslo
Tlf. 42 21 30

Niels Aalholm

Akersgt. 57 — Oslo
Tlf. 33 43 42 — 33 43 11

Assurans & Reassurans
Spes. automobilforsikring og
leiekontrakter

B Ø K E R

av enhver art.

P. THJØME, Stavanger
Postboks 122. T. 2 11 33

Tannlege Maamoen

Hansteensgt. 2
Tlf. 44 36 99

De hadde gløden — nye krigsprosesser

Et nytt FN-Nürnberg i Norge

Sluttoppgjøret for krigen i Korea viser at den har kostet begge parter vebnede styrker sammenlagt 2,5 million menn. Hele Korea er i ruiner. Krigsutgiftene er enorme. Bare U.S.A. alene har måttet punge ut med 15 milliarder dollars.

Krigen begynte med at nord-koreanerne falt inn i Sør-Korea. Det er altså nord-koreanerne som er angriperne, men de er blitt støttet moralsk og materielt av både Røde-Kina og Sovjet.

På Sør-Koreas side grep U.S.A. inn, tilslutt også F. N., inntil ialt 16 F.N.-stater kjempet aktivt på Koreas valplasser.

Hva er så resultatet?

Ganske magert.

F.N. dro i krig for å hevde det prinsip at agresjon ikke lønner seg og at en angriper må straffes. Men ennå foreligger det ikke noe om hvor den nye Nürnberg-domstolen skal etableres. For det må jo opprettes en domstol hvor de skyldige kan bli rettfærdig dømt og hengt, ikke sant? For skranken i Nürnberg sto tyske og østerrikske feltmarsjaller, generaler, admiraler og lavere grader og ble dømt, og senere hengt, ved hjelp av spesial-bøddel fra U.S.A. Og de store alliertes små venner løp hæsblæsende etter sine store forbilleder og dømte og skjøt tyske offiserer og soldater som bevislig bare hadde lystret ordre. —

I Nürnberg — og også i Norge — huserte de rettfærdige som aldri før. — De hadde gløden. Og den vil naturligvis ikke bli mindre når de nu trekker karer som Kim-Il-Sung og hans generaler for retten, tiltalt for overfall, mord og mishandlinger.

Hvis ingen andre gjør det, bør Norge ta initiativet til Nürnbergprosessen nr. 2.

Enn om den ble holdt i Oslo?

Med generaladvokat Føllestad som aktor? Han fikk som bekjent ikke dømt Rendulic til døden i Nürnberg, så han bør få en chance med Kim-Il-Sung.

* * *

Norske selvbetragtninger foran valget

Fra først av hette jeg Sosse. Av taktiske hensyn døptes jeg om. Nå heter jeg AP, — norske AP, for å kunne skjernes ut fra andre AP-er og for å vise at jeg var blitt nasjonal. Min store sønn «Gubben» uttrykte det helt korrekt: Når S ikke ser seg annen utvei, så blir han nasjonal.

Jeg er undfanget i velgjerning og født til rettferdighet. Men jeg kom dessverre litt skjevt til verden og ble etterhvert litt av en vanskapning. Mine skavanker ble hensynsløst utnyttet av spekulanter og det gjorde meg såvisst ikke bedre. Jeg ble ond når jeg skulle være god, jeg ble misunnelig og hateful, jeg løy, men det var i sanhetens tjeneste, jeg rev ned der jeg skulle bygge opp og jeg laget ufred for fredens skyld. Kort sagt: Jeg ble negativ, et vesen med minus foran. Og skjebnen — eller hva det nu kan være som spiller inn i tilværelsen — har tumlet rundt med meg så jeg er aldeles fortumlet, og ingen, ikke engang jeg selv, kan si hva jeg i dag egentlig er for noe.

Je har hatet staten og ville med utenomparlamentariske midler — med vold og makt — slå den ihjel. Nå elsker jeg staten så jeg er halvgal av kjærligheten. Jeg styrker staten på alle kanter så den kan bli sterk og holde det arbeidende folk nede i skrekk for makten. Staten — hvem er staten i dag? Hehehe, bare gjett. Før hatet jeg politiet og kastet stein på det og slo ut et øye hist og her på det. Nå kan jeg åltdt få politi nok. Før ville jeg rive ned kirkene og henge prestene. Og kirken og prestene hadde ikke noe imot meg for det. Nå ansetter jeg nye prester og hjelpeprester og lønner dem kongelig. Kongelig — Huff! Kongen ville jeg jage til Bloksberg så jeg selv kunne få ete opp lønnen hans. Nå er kongen min kjæreste venn, han vil det jeg vil, jeg har ham i lommen og han kaster glans over meg. Jeg er så å si blitt et kongelig AP.

Men det som jeg hatet mest av alt var militæret. Jeg oppfordret ungdommen til å sabotere det, jeg forhånet det og nektet det midler. Jeg sa at vi skulle ikke forsvare oss. Det ville si at vi ikke skulle forsvare oss mot våre venner når de ga oss en på trynet. Sånt noe må ikke forderve vennskapet. Men nå er jeg militarist. Jeg gir militæret milliarder og jeg straffer ungdommen som jeg selv har provosert til militærnektelse, når den nå ikke vil ta på seg den engelske jumbodrakten, — og tjene Uncle Sam.

Før ville jeg drepe kapitalistene og knuse kapitalen. Nå kryper jeg smilende for kapitalisten og gjør hva jeg kan for at kapitalen kan få utsuge det arbeidende folk.

Det arbeidende folk ja. En gang raste jeg mot toll og omsetningsavgift — fattigmannsskatten, som jeg kalte det. Nå grunner jeg dag og natt på hvordan jeg skal kunne forflere og forøke fattigmannsskattene.

Før slo jeg min sterke arm i ring om Sovjet-Russland. I dag — nei, jeg tør ikke tenke på det. Mitt vennskap med salig Stalin har hatt mange og store svingninger. Først var det rødglødende varmt. Men under Finlandskrigen den kolle via-

teren falt det ned til minus 40 gr. Ved St. Hans 1941 var det atter varmt og godt. I dag — hm. Ligger der kanskje en glo under asken. En gang banket jeg folk på Karl Johan når de ikke blottet hodene mens jeg skrålet Internasjonalt. I dag — Nei, nevnt ikke kommunisme, for da blir jeg rød. I dag er det Ja vi elsker for alle pengene. For pengene, ja.

Jeg har en tryllestav. Folk tror at den er av gull. Men, hehehe, den er bare av nikkel og nesten verdiløs. Med den jonglerer jeg for folkets øyne og hypnotiserer det så det ikke ser hva jeg i virkeligheten gjør med det. Det er svært interessant.

Jeg har makt, jeg er mektig, jeg har en tykk seddelbok, jeg er landets «upper ten». Priviligert adelsmann! Men når jeg ser meg i speilet ser jeg et proletarfjes. Der skal generasjoner til for å skape en adelsmann. Men der skal ingen tid til for at adelsmannen er degenerert. Men når jeg selv ikke kan bli adelsmann så skal adelsmennene degenereres og bli som jeg. Nei, ikke med hensyn til makt og mammon.

Mammon og makt. — Er jeg på toppen? Eller kommer jeg dit først i morgen. Men når man er på toppen så bærer det nedover igjen. Huff, huff! Jeg gruer for fremtiden.

Mitt hemmelige og høyeste ønske er å bli adelsmann. Men jeg kjenner mine forutsetninger og min begrensning, proletaren er så sterk i meg og dens negative fortegn er tutslettelig. Derfor er jeg full av medfølelse og omsorg for det degenererte, det åndelige og det legemlige, og jeg hjelper det fram på bekostning av det sunne og positive. Jeg er stolt av meg selv for det og allverden roser meg.

Men ennå finnes der mennesker som sier meget stygt om meg. Onde tungter som ikke kan holde seg i ro sier at jeg har begått stygge ting, jeg vet ikke om det var så stygt som mord, men stygt var det. Men er det noe sant i det så må jeg ha begått det i fylla, og da er det tilgivelig.

En gang hadde jeg en fane. På den sto: Frihet, likhet og broderskap. Det betyr nå: Frihet for meg til å gjøre hva jeg lyster. Alle de andre skal være like og ingen lik meg. Broderskap holder jeg med dem som jeg kan ha nytte av. Dette med dobbelt bunn er piskedød en god oppfinnelse.

Min livsvei er som en korketrekker. Mine meninger er en gåte, mine ord betyr det motsatte av hva de sier, mitt indre er som en maurtue og det jeg står på henger i løse luften. Jeg innser at jeg er et underlig vesen. Er jeg en sommerfugl som er gått tilbake til larvestadiet og bare eter opp? Er jeg russ, britte eller yankee? Demokrat eller diktator? Jeg forstår ikke meg selv. Og når jeg tenker på hva jeg egentlig kan være for noe, så går det rundt for meg. Det går rundt! Hjøææælp!

Har du husket bladpengene?

Artiklene om Skanckesaken

I Skanckeartikkelen i nr. 25, 1953 i Folk og Land rettes følgende i teksten på siste side, nederst spalte 1. Det står: Under avhøret vedr. post 10, spurte han om Skancke hadde sendt forbud til prestene den 13. oktober 1941 mot å minnes ofrene for unntakstilstanden i Oslo (henrettelsen av Hansteen og Wickstrøm).

Skancke svarte: «Hadde jeg gjort dette, måtte jeg nok ha erkjent meg skyldig». Lagmannen: «Er det ikke blitt gjort?» — Skancke: «Jo». — Lagmannen: «Hvem har gjort det.» — Skancke: «B e r g g r a v.»

Det skal stå 13. september 1941, istedenfor 13. oktober.

På siste side, midt på tredje spalte står: Det viste seg at endel prester hadde vært perfide nok til å kunngjøre fra prekestolen at det var kommet forbud mot å omtale henrettelsen av H. og W. — Men de opplyste ikke hvem som hadde sendt forbudet. Dermed trodde menighetene at det stammet fra Skancke. **De tenkte ikke at Berggrav så sent som 13. oktober 1941 gikk tyskernes ærender.** —

Det skal stå 13. september 1941.

Rettelser i nr. 26, 1953:

I sitatet av prof. Dr. jur. Jon Skeies uttalelse om okkupasjonstjenestemannen er kjernesetningen falt ut. Det står på side 6, øverst i spalte 3: Men det kan hende at en av landets egne borgere påtar seg den i regelen utakknemlige oppgave å fortsette tjenesten. Så kommer den linje som er falt ut: Han kan ikke bare av den grunn dømmes for landssvik. Han må dømmes etter sine handlinger. Det kan vise seg at han har gjort sitt folk en velgjerning. (Landssvik, s. 41, 3. opplag).

På side 8, midt i 1. spalte, i sitatet fra det stenografiske referat av lektor Wilhelmens forsvarer, h.r.adv. Gunnar Eriksens bekjente foredrag under prosedyren i Oslo byrett 7. november 1947 står:

I dag vet vi at den handlemåte Wilhelmens valgte, sannsynligvis var den riktige. Ved de opplysninger som er framkommet gjennom rektor Lødrops og Dr. Huhnhausers vitneprov, mener jeg det må være godt gjort at den aksjon som ble iverksatt med foranledning i loven om Lærersam-

bandet og loven om Ungdomstjeneste, var bygget på en feil oppfatning av denne lovs formål, og det var forbundet med — og ville også uvegerlig ha medført de alvorligste konsekvenser for lærerne og de andre, om ikke de sindige som her er nevnt, hadde tatt affære. — Sitatet er feilaktig stoppet midt i en setning som lyder videre: og søkt å avverge følgene av aksjonen da den først var satt i verk. —

(Se det viktige kildekrift: Rektor Hans Lødorp: Lærersaksjonens sanne bakgrunn, s. 88, 89 og 104.)

A.L.

Folkemord

Forts. fra side 1.

Levevilkår som tar sikte på å bevirke dens fysiske ødeleggelse. Forsøk på og medvirkning til folkemord er straffbare. Det samme gjelder sammensvergelse om å begå folkemord og direkte og offentlig oppfordring til å begå folkemord. Det fritar ikke for straff om man begår folkemord under utøvelsen av sin funksjon som konstitusjonelt ansvarlig statsoverhode eller offentlig tjenestemann.

De stater som er med i konvensjonen forplikter seg til å sørge for å vedta de nødvendige lovbestemmelser slik at konvensjonens bestemmelser kan settes i verk, og til å fastsette effektive straffer for personer som er skyldig i folkemord. Den som anklages for folkemord, skal dømmes av de kompetente domstoler i den stat på hvis territorium handlingen ble begått eller av en slik internasjonal straffedomstol «som måtte ha jurisdiksjon når det gjelder de kontraherende parter som måtte ha godtatt denne domstols jurisdiksjon».

Hvilken internasjonal straffedomstol har rett til å dømme i slike norske saker?

Kompetente domstoler finnes ikke i Norge for de saker vi tenker på.

FOLK OG LAND

Utkommer hver lørdag i Oslo

Redaksjon: Postboks 1407, Oslo.
Telefon 55 76 56

Ekspedisjon: Kierschowsgt. 5,
Oslo — Telefon 37 76 96

Løssalgpris: 40 ore.

Bruk postgiro nr. 16450.

Sambandstrykkeriet A/S — Oslo.